

Predsedujoči na posvetu Bruno Norcio iz Trsta (desno) in Andrej Marušič predsednik Sveta za duševno zdravje RS

Hrastovec / Mednarodni posvet o duševnem zdravljenju
Integracija bolj izjema kot pravilo

Mednarodna mreža najboljših praks v duševnem zdravju, Združenje Alpe Adria za vzpodbujanje duševnega zdravja, Zavod Hrastovec – Trate in Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo, so organizirali od 11. do 13. maja 2005 mednarodni posvet z naslovom Epistemologija dela z ljudmi – brez institucij. Ali so lahko psihiatrija, socialno in zdravstveno delo znanosti?

Posvet je potekal v Zavodu Hrastovec-Trate, udeležilo pa se ga je veliko strokovnjakov iz Italije, Francije, Anglije, Irske, Nemčije, Avstrije, Bosne in Hrvaške, ZDA. V glavnem so to bili člani dveh mrež. Prva mreža je zveza društev za vzpodbujanje duševnega zdravja Alpe-Adria. Druga mreža je mreža kolaborativnih centrov na področju duševnega zdravja, ki združuje centre odličnosti na področju skrbi ljudi z duševnimi stiskami. Poleg teh se je posveta udeležilo veliko strokovnjakov iz Slovenije. Med njimi delavci splošnih in posebnih zavodov in centrov za socialno delo ter predstavniki nevladnih organizacij predvsem s področja duševnega zdravja. Skratka preko sto ljudi se je udeležilo predavanj, delavnic in sklepnega dela. Namen posveta je bila po eni strani promocija in izmenjava idej, izkušenj na področju deinstitutionalizacije, se pravi opuščanja institucionalnih sistemov – ustanov zaprtega tipa. Ob srečanju strokovnjakov, izmenjave izkušenj in krepitve delovnih povezav je bila posebna tema namenjena epistemologiji dela z ljudmi. Govorili so o oblikovanju znanja ob delu in za njihovo delo in o tem kako se metode oblikujejo ter kako se znanstvena povezanost usmerja ter kako se ustvarja znanje. Udeleženci mednarodnega posveta so si

ogledali tudi Zavod Hrastovec in njegove zunanje sodobne oblike bivanja. Strokovnjaki so delo zavoda ocenili dobro. Posebej so pohvalili način, kako se tega lotevajo. Deinstitutionalizacija poteka precej učinkovito. Strokovnjaki so pohvalili tudi način dela, še posebej metode pristopa do ljudi, saj je ta človeški in prijateljski odnos do uporabnikov. Presenečeni so bili tudi nad vključitvijo zavodskih dislociranih enot v skupnost.

Zaključki posveta so bili, da je treba vedno kritično prevrednotiti oblikovanje znanja. Nujno je, da te metode po eni strani temeljijo na znanosti, se pravi na neki disciplini refleksije in ovrednotenja. Po drugi strani je osnovna komponenta profesionalizacija in v njenih okvirih strokovnosti in znanstvenosti ostanejo in se še bolj postanejo ljudje v svojih stikih z uporabniki. Na domače in tudi evropske institucije bodo naslovili pobudo, da se izenačijo možnosti dostopa do kvalitetnih storitev po Evropi. Na eni strani je treba ohraniti lokalne pristope, ki upoštevajo specifičnost lokalnega kulturnega in družbenega okolja, ampak to ne sme biti razlog zato, da nekdo lahko preživlja psihično krizo doma, v drugem okolju je ne more, ker ni teh možnosti. Ugotovitev je tudi bila, da so ljudje z dolgotrajnimi duševnimi stiskami še vedno zelo stigmatizirani pri vključevanju v delovno okolje. Pobuda, ki jo bodo ponovno sprožili je opozorilo državi Sloveniji in EU, da je treba te ovire zmanjšati. Opozorili so tudi na otroke v institucijah. Slovenija ima tukaj bogate izkušnje, ker nimamo nobene sirotišnice. Tudi prva deinstitutionalizacija je bila ravno na področju dela z otroki in mladostniki, ki imajo težave v vedenju (obnašanju). Vendar je področje otrok, ki imajo težave v duševnem razvoju vezana z institucionalizacijo. Teh otrok je veliko v ustanovah in tudi posebne šole so v Sloveniji bolj pravilo kot izjema. Integracija je bolj izjema kot pravilo.

Zmago Šalamun